

GAZETA LWOWSKA

Wychodzi codziennie o godzinie 2-iej popołudniu z wyjątkiem niedziel i dni świątecznych.

Numer pojedynczy kosztuje w miejscu i na prowincji **20 Mk.**

Biuro Redakcji i Administracji ulica Podwale 3. — Ekspedycja miejscowa i zamiejscowa ul. Czarnieckiego 12. Pojedyncze numery do nabycia w Ekspedycji ul. Czarnieckiego 12, w biurze dzienników **S. Sokołowski i Ska** Jagiellońska 7, w biurach dzienników i trafikach. — Listy należy frankować.

Reklamacje otwarte wolne od opłaty. — Konto P.K.O. Nr. 141.690.

Telefon Redakcji **Nr. 192.** — Telefon Administracji **Nr. 78.**

PRENUMERATA:

	miesięcznie
we Lwowie bez dostawy	440— Mk
we Lwowie z dostawą	500— Mk
z przesyłką pocztową w Polsce	500— Mk
z przesyłką pocztową w innych państwach	650— Mk

Wszystkie ogłoszenia przyjmuje Administracja „Gazety Lwowskiej”, Lwów, ulica Podwale 3, w godzinach od 8—2 i 5—7 i biuro S. Sokołowski i Ska, ulica Jagiellońska 7.

„Przewodnik naukowy i literacki” kwartalnik. Prenumerata za zeszyt 100 Mk.

Listy i przesyłki rękopisów należy przesyłać do Redakcji „Przewodnik” pod adresem: Lwów, ul. Wałowa 31, I. p. (nad mezaninem).

Cześć urzędowa.

Naczelnik Państwa postanowieniem z dnia 15. września 1921 r. mianował zwyczajnego profesora maszynoznawstwa ogólnego w Politechnice lwowskiej dra Luwika Ebermana profesorem zwyczajnym motorów ciepłokowych w tejże Politechnice;

Naczelnik Państwa postanowieniem z dnia 18. września 1921 roku nadał drowi Antoniemu Hohowskiemu, docentowi Uniwersytetu Jagiellońskiego, profesorowi Akademii Górniczej w Krakowie, tytuł zwyczajnego profesora Uniwersytetu;

Naczelnik Państwa postanowieniem z d. 13. września 1921 mianował wizytatora szkół średnich dra Ludwika Jaxę-Bykowskiego o profesorem zwyczajnym zoologii ze szczególnem uwzględnieniem parazytologii i biologii w Akademii Weterynarii we Lwowie.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego mianował rozporządzeniem z dnia 3. października 1921 r. Nr. 7280—IV—221 dra Leopolda Caro profesora zwyczajnego ekonomii i nauk prawnych w Politechnice lwowskiej egzaminatorem ekonomii społecznej i nauki skarbowości i dra Ignacego Dembowskiego b. wice-

prezydenta b. Galicyjskiej Rady szkolnej krajowej egzaminatorem prawa politycznego obywateli w Komisji dla teoretycznych egzaminów rządowych prawnych oddziału politycznego we Lwowie na okres od daty mianowania do końca września 1922 roku.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego mianował członkiem Państwowej Komisji Egzaminacyjnej w Krakowie dla kandydatów dla nauczycieli szkół średnich, profesora seminarjum nauczycielskiego w Krakowie Zygmunta Wyrobka, jako egzaminatora dla wychowania fizycznego.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zatwierdził rozporządzeniem Nr. 7310—IV—21 z 3. października 1921 r. uchwałę Rady Wydziału filozoficznego Uniwersytetu Warszawskiego z dnia 25. maja 1921 r., mocą której dr. Kazimierz Ajdukiewicz uzyskał na Wydziale filozoficznym Uniwersytetu Warszawskiego „veniam legendi” z zakresu filozofii.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zatwierdził rozporządzeniem z 3. października 1921 r. uchwałę Rady Wydziału filozoficznego Uniwersytetu Jagiellońskiego z 13. lipca 1921 r., mocą której dr. Władysław Poliński uzyskał „veniam legendi” z zakresu zoologii i anatomii porównawczej na Wydziale filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zatwierdził rozporządzeniem z d. 4. października 1921 r. Nr. 7421—IV—21 uchwałę Rady Wydziału rolniczo-leśnego w Uniwersytecie Poznańskim z dnia 30. maja 1921 r., mocą której dr. Tadeusz Wielgosz otrzymał „veniam legendi” z zakresu dendrometrii i statystyki leśnej na tymże wydziale.

Wojewoda Stanisławowski przeniósł kancelistę Namiestnictwa Karola Szczerbaniewicza z Kosowa do Żydaczowa i przydzielił go do służby w tamt. Starostwie.

Wojewoda Stanisławowski przeniósł komisarza powiatowego Witolda Romanowskiego z Kossowa do Skolego i przydzielił go do służby w tamtejszym starostwie.

Prezydent dyrekcji poczt i telegrafów we Lwowie zamianował oficjanta kancelaryjnego Aleksandra Wiśniewskiego kancelistą w XI klasie rangi.

Prezydent dyrekcji poczt i telegrafów we Lwowie zamianował b. oficjanta poczt Bazylego Trutiaka asystentem pocztowym w Rawie Ruskiej.

Po zapadnięciu klamki.

Co zyska Polska? — Odzyskana ludność. — Wielki przemysł kopalniany w naszych rękach. — Echo „niezłychanego ciosu” w Sejmie pruskim. — Protesty niemieckie. — Naglja zadowolona.

Z KOMISJI HANDLOWO-PRZEMYSŁOWEJ SEJMU.

Komisja handlowo-przemysłowa pod przewodnictwem p. dra Diamanda w obecności delegatów ministerstwa handlu i przemysłu, tudzież ministerstw spraw zagranicznych i wojskowych odbyła dziś zebranie, na którym delegat ministerstwa handlu p. Kramsztyk przedstawił historję przez Radę Najwyższą poczynionych Polsce i Niemcom propozycji- gospodarczych, uwzględniających w znacznej części żądania polskie. Wyjaśnień udzielali delegaci Ministerstwa spraw zagranicznych i wojskowych. W dyskusji zabierali głos posłowie: Diamand, Wierzbickie, Osiecki, De Rosset i Wojdaniński. Przedmiotem szczególnych obrad było pozostawienie dotychczasowej marki niemieckiej, jako środka obiegowego na Górnym Śląsku, sprawa wywozu węgla, zarządu kolejowego, sprawy celne. Ponieważ nie nadszedł jeszcze autentyczny tekst decyzji do Rady Ministrów, przeto posiedzenie odroczone do czwartku.

POWRÓT NA OJCZYZNY ŁONO.

„Kurier Śląski” podaje statystykę ludności Górnego Śląska, która według ogłoszonej decyzji przynależć będzie do Polski i Niemiec.

Polska otrzyma 13 miast, 328 gmin wiejskich i 892.627 mieszkańców. — Niemcy otrzymają 32 miast, 1.114 gmin wiejskich, 1,265.561 mieszkańców.

W szczególności do Polski przynależć będzie: w powiecie raciborskim 21 gmin, 16.486 mieszkańców, w pow. rybnickim 3 miasta, 98 gmin wiejskich, 122.832 mieszkańców, w powiecie pszczyńskim 3 miasta, 93 gminy wiejskie, 122.987 mieszkańców; w pow. katowickim 2 miasta, 23 gminy wiejskie, 255.580 mieszkańców; w pow. zabrzańskim 9 gmin wiejskich, 48.403 mieszkańców; Królewska Huta: 1 miasto, 72.641 mieszkańców; pow. bytomski 14 gmin wiejskich, 155.942 mieszkańców; pow. tarnogórski 2 miasta, 24 gmin wiejskich, 54.327 mieszkańców; pow. lubliński 2 miasta, 43 gminy wiejskie, 35.152 mieszkańców; pow. gliwicki: 3 gminy wiejskie, 3.257 mieszkańców.

Statystyka ta oparta jest na spisie ludności z r. 1910.

Według niej liczba mieszkańców, która należeć będzie do Polski, liczyła 586.321 Polaków, 266.605 Niemców oraz 42.701, t. zw. dwujęzycznych.

Zauważyć należy, że od roku 1910 ludność górnośląska wzrosła o 10 proc., a uświadomienie narodowe znacznie się powiększyło.

Kopalnie i huty, które otrzyma Polska.

Wydział administracyjny naczelnej Rady ludowej zestawiał wykaz kopalń i hut, które wedle linii granicznej przypadną Polsce. Wykaz ten zawiera następujące daty:

Kopalnie węgla:

Powiat Pszczyński 10 kopalń, produkcja roczna w 1920 roku 2,128.592 ton, ilość robotników 8390, Własność przeważnie ks. Pszczyńskiego. — Powiat Rybnicki 20 kopalń produkcja w 1920 r.

4.420.950 robotników, 25.915, własność hr. Donnersmarcka, różnych tow. akcyjnych oraz skarbu pruskiego. — Powiat Katowicki: 21 kopalni, produkcja 8.697.572, robotników 48.001, własność katowickiej spółki akcyjnej ks. Hohenlohego i hr. Donnersmarcka. — Pow. Huta Królewska: 4 kopalnie, produkcja 2.108.877, robotników 9.982, własność państwa pruskiego. — Powiat Bytomski: 10 kopalni, produkcja 4.222.366, robotników 21.617, własność Donnersmarcka, Schaffgotscha i niemieckich spółek akcyjnych. — Powiat Zabrzeński: 4 kopalnie, produkcja 1.654.860, robotników 9.434, własność Bailestrema, Spółki akcyjnej francuskiej i skarbu pruskiego. — Powiat Tarnogórski: 1 kopalnia, produkcja 517.785, robotników 2.746, własność Donnersmarcka. — Razem 39 kopalni, produkcja 23.683.001, robotników 126.103. Ogółem na całym Górnym Śląsku jest 67 kopalni, produkcja ogólna wynosiła w roku 1920 około 32 miliony ton.

Wielki przemysł żelazny:

Podanie dat produkcji jest tu niemożliwe, — gdyż daty te należą do tajemnic przedsiębiorstw. W każdym razie ilość robotników da pojęcie o wydajności zakładów: — Powiat Katowicki: Huta Laury, huta Fernwalden, huta Berty, robotników 6718. Huty mają piece odlewnie żelaza i stał, walcownie i stalownie. — Powiat Huta Królewska: fabryka maszyn i budowy mostów robotników 7.601. — Powiat Bytomski: Huta Haberta Falwa, Friedenshuta, Bismarck, robotników 18.504, ogółem hut żelaza jest osiem, robotników 33.693.

Produkcja cynku.

Powiat Katowicki: 6 hut, robotników 5.470. — Powiat bytomski: 2 huty, robotników 2.180. — Powiat Tarnogórski: 1 huta 306 robotników. Huta rudy ołowianej i srebra w M. Dąbrówce 202 robotników. — Poza to 6 kopalni cynkowo-olowianych (5 w bytomskim, 1 w tarnogórskim), robotników 7.815.

Pozatem dwie kopalnie rudy żelaznej w Tarnogórskim, 109 robotników. Centrala elektryczna w Chorzowie, 890 robotników. — Fabryka nawozów azotowych w Chorzowie, 3.000 robotników.

Ogółem górników i hutników na terenie przypadającym Polsce jest 179.973.

„Ogólna siła gospodarcza Niemiec zniszczona.

Prezydent ministrów pruski Stoegerwald oświadczył w sejmie pruskim, co następuje:

Spotkajcie nas wielkie nowe niebezpieczeństwo. Po oderwaniu od państwa niemieckiego ziem polskiej, północnego Pomorza, Prus zachodnich, obszarów Klajpedy oraz Memeldy, istnieje obecnie zamiar oderwania od niemieckiego państwa naszego G. Śląska. Kraj ten od zamierzonych czasów niemiecki, był zawsze czynnikiem europejskiej kultury. Jest on wyłącznym dziełem pruskiej i niemieckiej pracy, energii, inteligencji i porządku. Kraj ten, tak cenny nie tylko dla nas, ale dla całego świata, ma być obecnie rozczłonkowany na dwie części, z których lepsza ma przypaść Polsce. Środowisko naszego życia gospodarczego i punkt węzłowy ruchu kolejowego ma być zaprzeczony. Całkowita produkcja cynku, większa część hut żelaznych, oraz przeważna część tamtejszych kopalni węgla ma być nam wydartą, nam, którzy jesteśmy obciążeni kontrybucją węglową na rzecz innych państw. Każdy prawy Niemiec musi zapłakać nad tym nowym gwałtem. Pomimo, że wszyscy rzeczoznawcy różnych narodów, którzy zwiedzili G. Śląsk, wypowiedzieli się za niepodzielnością, rozdarto go na dwie części. Obecnie wszystko tam jest niepewne. Podstawowa praca zburzona, przedsiębiorczość sparaliżowana. Śląsk musi z konieczności ulec zagładzie. Wszystkie kierujące intelektualne siły muszą obecnie opuścić miejsce swej dotychczasowej pracy.

Niestychany ten cios ugodził nie tylko w nas, lecz w całą Europę. Siła płatnicza Niemiec jest zupełnie osłabiona, jak to w swoim czasie przyznał Lloyd George. Przez utratę tego bogatego terenu została zniszczona ogólna siła gospodarcza Niemiec. Obecnie chodzi o to, aby badać z zimną krwią fakty, które doprowadziły do utraty G. Śląska. Nie wolno nam ustawać w staraniach aby jeszcze w ostatniej chwili zmienić decyzję na naszą korzyść.

W końcu swego przemówienia prezydent Stoegerwald zwrócił się do Niemców górnośląskich, pocieszając ich nadzieją, że rząd pruski doloży wszelkich starań, aby los ich uczynić znów szlachetniejszym.

W czasie przemówienia socjaliści i komuniści podnosili gwałtowny głos protestu, tak, że poszczególne ustępy mowy nie można było zrozumieć. Nacjonaliści niemieccy napadali z tego powodu na socjalistów, zarzucając im, że w tak ciężkim położeniu uważają się publicznie występować z takimi ekscesami.

Niemcy nie chcą pogodzić się z losem.

Jak donoszą „Dresdener Nachrichten“, rząd południowych Niemiec opowiedział się wobec rządu Rzeszy przeciwko bezwarunkowemu przyjęciu noty koalicji w sprawie G. Śląska, a to z powodu zagrożenia dostawy węgla do Niemiec południowych na skutek tej decyzji. Wspomniane rządu domagają się uwzględnienia ich potrzeb węglowych przy rokowaniach gospodarczych z Polską.

Frakcja parlamentarna niemieckiej partii ludowej na swym posiedzeniu piątkowym, poświęconem sprawie G. Śląska, oświadczyła, że decyzja genewska jest pogwałceniem traktatu wersalskiego i że partja jej nie uznaje.

Znany renegat ks. Ullitzka wystosował do ludności górnośląskiej w imieniu posłów górnośląskich partii centrowej odezwę, w której zaznacza, że frakcja centrowa oraz sejm pruski doloży wszelkich sił, aby jeszcze w ostatniej chwili odprzeć niebezpieczeństwo, spowodowane decyzją genewską. Odczytuje wzywając ludność górnośląską do zachowania spokoju i przestrzegając przed nierozważnymi czynami.

Donoszą z Wrocławia: Z powodu decyzji genewskiej prezydent m. Wrocławia zarządził ogólną żałobę. Ze wszystkich budynków państwowych powiewają chorągwie żałobne.

Dyrekcja kolejowa z Katowic przerosła się wraz ze wszystkimi urzędnikami do Opoli.

Opinie angielskie.

Prasa angielska z piątku wyraża głębokie zadowolenie z powodu decyzji górnośląskiej.

Lord Robert Cecil wygłosił d. 21. bm. w Glasgowie mowę, w której oświadczył, że decyzja w sprawie górnośląskiej jest w ogólnych rysach sprawiedliwym i najlepszym rozwiązaniem tej kwestii.

Zdaniem mowcy byłoby pożałowania godnym, gdyby Niemcy nie zastosowały się do tej decyzji.

Kraj Arjów.

(Jadwiga Marcinowska — „Anima mundi“).

Są książki, tworzone w blaskach gorącego uczucia, tworzone na podstawie przeżyć, pod wpływem szczerzej wiary i wewnętrznego nakazu i te w bogaczącą duszę czytelnika, rozszerzają jego horyzonty, usuwają pewne wątpliwości i niedociągnięcia.

Do takich ksiązek należy — „Anima mundi“ Marcinowskiej.

Całe to dzieło przejęte jest pjetyzmem dla dróg, które ludzkość dążyła i dąży do poznania przedwiecznej prawdy, do poznania Boga.

Bywały na tych wielkich drogach załamania, bywały przepaści, które zatrzymywały w pochodzie rasy przodujące, powodowały zanik ich kultury, powodowały ich śmierć: zamarł oto i skamieniał Egipt ze swymi olbrzymimi skarbnami wiedzy; Chiny, osnuły się w pajęczynie bezruchu; ruiny najbogatszej i najświetniejszej po wszystkie czasy kultury greckiej — litośnie z enia przykryła; Indje, których „zadaniem od wieków było dostarczać światu skarbów duchowych, być mu krynicą rzeczywistego, bo wewnętrznego życia“, świata również nie przetrwały...

Czemu?

Bo na to, by świat został przetrworzony, by człowiek we wszechświecie i we własnej duszy Boga ujrzał — musi cała ludzkość dźwignąć się na wyżyny, musi dorosnąć do prawd wyższych. Ani geniusze świata, ani przodujące narody w obliczu Boga nie staną, dokąd są

masy człowiecze, których dusza zastłony bytu uchylić nie pragnie.

I chociaż indów „duma wysokich lotów odpowiada bez wahań: — Posiadamy, cokolwiek pomyślanem być może w dziedzinie boskiej wiedzy o Istotnym, Jedynym...“, to przecież wiemy, że tak nie jest i że „nie przetwarza się świat sposobami indyjskiej duszy“. Bo „dusza indyjska w samotności dąży i samotnie osiąga. Nie dźwiga w tem z sobą żywego braterstwa w społecznym ciągłym bycie. Zostawa się on społeczny żywot nieruchomy w nizinie... A musi być cały żywy i czynny świat podniesiony i przekształcony w boskość potęgą linii w górę i ramion, rozciągniętych bratersko nad poziomem. A ten sposób w Chrystusie i dlatego to On jest Drogą“.

Oto jest wyznaczenie wiary autorki.

Jeżeli ona, mimo to, z taką miłością pochyla się nad duszą indyjską, to dlatego, że umie w niej dojrzeć tęsknotę do tego, — „co jest Chrystusem w Buddzie“.

Wszak i dla inousa Chrystus jest Bogiem-człowiekiem, jest jednym z awatarów... A niekiedy kornie kloni się czoło jogga w przeczuciu, iż nauka Chrystusa wnosi pierwiastek nowy, a wszechpotężny — miłość bliźniego, miłość społeczną.

Czemu, jednak „chrystyanizm od 19 wieków przemawiający do ludzkości o Chrystusie nie nasycił głodnych serc, ani powstrzymał rozpysku oszalałych, fal w różne strony...? Bo jeszcze czasy nie przeminiły, a ludzkość nie wstąpiła na wyżyny „kiedy mógłby być Chrystus wcielony w każdym czynie...“

I odwracają się dusze niecierpliwie od chrze-

ścijaństwa, zniechęcone niesprawiedliwością, która jednych powołuje do szczęśliwości a drugich osądza na ogień wieczny, wierząc, że w Indjach zaspokoją swoje pragnienie światła. w Indjach, gdzie panuje niezachwiana wiara w doskonałenie się człowieka aż do najwyższych s. czytów, jako, że reinkarnacja pozwala gładzić grzechy uprzedniego żywota i wstępować na coraz wyższe szczeble,

Niektóre z pośród tych dusz — ofiarną miłość swoją oddają Indjom. Nie wszyscy jednak którzy ulegają czarowi duszy indyjskiej, zdolni są do onej miłości ofiarnej i ślepo oddanej. Wielu jest ludzi z zachodu, którym się tylko zdaje, że są wyznawcami Buddy, ale wskutek wiekowej tradycji chrześcijańskiej, a do tego protestanckiej, idącej przez wiele pokoleń i głęboko wrytej w duszy, nieświadomie może przekształcają buddyzm, dostosowując go do swoich pojęć, a tak powstaje Towarzystwo nowoczesnych teozofów.

Sekta ta wśród indusów nie pozyskała wielu zwolenników. Marcinowska ukazuje nam dwu gości induskich, obecnych na zgromadzeniu teozoficznym — „zachowywali oni niezmaczoną powagę, tylko na ustach Ajengara leżał cichy uśmiech, którego subtelną ironję łagodzała jakaś linja współczucia... Na pytanie, skierowane wprost do nich, co sądzą o tych wszystkich cudach, o których opowiadano zebrany... „Babu Sabramanja odpowiedział spokojnie: — Przyjaciele moi z kierunku Harikriszny nazywają to kuźnią przesądów... Zanglizowani indus-cielonkowie sekty teozoficznej, zrezygnowani i godni, zabierają zwykle ugodowe stanowisko

Traktat handlowy czechosłowacki z Polską.

Dnia 20. bm. podpisany został traktat handlowy z Czechosłowacją, będący pierwszą częścią składową grupy układów, które w myśl postanowień obu rządów będą razem przedłożone do ratyfikacji i jednocześnie wejdą w życie.

Traktat oparty na zasadzie klauzuli największego uprzywilejowania, obejmuje konwencje handlową, zawartą w 50 artykułach, oraz szereg aneksów i kwestii specjalnych, jak umowę o komunikacji kolejowej, układ regulujący obrót w pasie granicznym, układ dotyczący ochrony przed chorobami epidemicznymi, układ w sprawie wagonów, służących do przewożenia bydła itd.

Przed ratyfikacją powyższego traktatu podpisany zostanie będący obecnie w trakcie obrad, układ dotyczący obustronnego przywozu i wywozu towarów, gdzie obie strony przyjęły oprócz klauzuli największego uprzywilejowania, zasadę najdalej idącego uwzględnienia interesów gospodarczych ludności, oraz układ, zapewniający Polsce przywóz węgla i koksu w zamian za ropę i przetwory naftowe (w myśl uchwały Rady ambasadorów z 28. lipca 1920 r.), a wreszcie likwidację dawnej umowy kompensacyjnej.

Wykończenie tych układów jest przewidziane z końcem października.

Budapeszt. (Węgierskie Biuro Korespond.)
Wedle doniesień o siłach wojskowych stojących do dyspozycji Karola, ma on oprócz batalionów Ostenburga, także zagraniczne kompanie ochotnicze. Garnizony w Raab i Komornie liczą razem 4.000 żołnierzy.

Budapeszt. (Węgierskie Biuro Korespond.)
Pociąg wywiadowczy, który jechał przed pociągiem, wiozącym króla Karola, po wielu przeszkodach doszedł po godz. 1 w nocy do Buda-Oer, gdzie został tor zabarykadowany. Wojska naczelnika państwa poczyniły odpowiednie zarządzenia. Pociąg wywiadowczy cofnął się.

Rząd węgierski przeciw b. królowi.

Wiedeń. „N. Fr. Presse“ podaje z Budapesztu pod datą 22. bm. z kół poinformowanych, że stanowisko rządu węgierskiego jest następujące: Rząd węgierski w porozumieniu ze wszystkimi miarodajnymi czynnikami jest silnie zdecydowany czynnie zaznaczyć swoje stanowisko określone w swoim komunikacie. Rząd nie cofnie się przed wszelkimi środkami celem niedopuszczenia, by król Karol wtargnął do Budapesztu i by zmusić go do opuszczenia kraju. W tym kierunku poczyniono już daleko idące zarządzenia. General Nagy, zamianowany został głównym komenderującym z pełną władzą. Ma on za zadanie stłumić wszelkimi środkami każdy ruch skierowany przeciwko rządowi. Ogłoszenie stanu wyjątkowego już nastąpiło. Ze strony miarodajnej zapewniają, że wobec tych zarządzeń można uważać pojawienie się Karola w Budapeszcie za niemożliwe. Decydujące uchwały zostały powzięte na radzie gabinetowej jednomyślnie, za zgodą naczelnika państwa.

Budapeszt. Węg. B. K. Naczelnik państwa zamianował na propozycję rządu węgierskiego generała piechoty Pawła Nagy'ego pełnomocnym komendantem wojsk. Zamianowanie Nagy'ego nastąpiło w tym celu, aby wszelkimi środkami utrzymać w mocy uchwałę rządu węgierskiego z r. 1920, której art. 1. powiada, że król Karol nie może wykonywać obecnie władzy. Rada ministrów obraduje w permanencji. W mieście panuje zupełny spokój. Także i robotnicy zachowują spokój, zwłaszcza, że odpowiada ich zapatrywaniu stanowisko zajęte przez rząd węgierski.

Jak słychać, rząd węgierski wyda proklamację do ludności, a naczelnik państwa do armii narodowej. Przywrócono znów połączenia telefoniczne z prowincją, a także połączenie z Szoproniem, Steinamanger.

Co do dalszej podróży Karola i przekrocze-

Nowe zagrożenie pokoju.

B. cesarz Karol sięga znów po koronę węgierską.

Zgola niespodziane wieści nadchodzą z Węgier, budząc w całym świecie zdumienie. Zdawało się, że po tak sromotnie zakończonej eskapadzie jesiennej b. cesarzowi Karolowi wywietrzeją z głowy rojenia o restauracji Habsburgów. Stało się inaczej. D. 21. bm. przybył nagle b. ostatni monarcha z tego rodu do Sopronia (Oedenburg) na Węgrzech i to — ponieważ droga lądowa była dlań zamknięta — drogą powietrzną, samolotem. Przybył nie sam zresztą: podobno z żoną, była cesarzową Zytą. Przybywszy, zamianował zaraz prezydentem ministrów Rakovszkyego, który do gabinetu powołał hr. Andrassyego, Apponyiego, Friedricha i dr. Gracza. Oczywiście jest to na razie gabinet „in partibus infidelium“, gdyż władza spoczywa nadal w ręku dotychczasowego rządu. Pogłoski o obaleniu rządu Hortyego dotąd nie zyskały potwierdzenia, przeciwnie, wiadomo, że Horthy wezwał intruza, by natychmiast opuścił Węgry.

Komenda garnizonu wojskowego Szopronia pozostawała zdaje się w porozumieniu z b. cesarzem, odebrała bowiem od wojska po przybyciu Karola przysięgę na wierność b. królowi. Na czele tej siły zbrojnej ma podobno Karol Habsburg pomaszzerować na Budapeszt. Siła to zresztą bar-

dzo niewielka — coś około 1600 karabinów, legitymiści jednak pocieszają się, że ludność wzmochni ją dostatecznie ochotnikami.

Nowy pucz b. cesarza i króla spotkał się natychmiast z kategorycznym protestem ententy, a żywe zaniepokojenie wywołał w Austrii i Czechosłowacji. Mała ententa zapowiada bezwzględna walkę przeciw Karolowi i oświadcza, że dostarczy dzisiejszemu rządowi węgierskiemu, w razie potrzeby, orężnego poparcia.

Wiedeń niespodziewanem zajęciem silnie jest zdenerwowany. Garnizon został skonsygnowany. U notorycznych monarchistów przeprowadzono rewizję. Poczyniono rozległe środki ostrożności celem zabezpieczenia granicy i utrzymania pokoju w Austrii.

W Paryżu i Rzymie dość lekko traktują sprawę, przewidując, że skończy się ona w podobny sposób, jak pierwsza wyprawa Karola na Węgry.

Natomiast w Londynie sądzą, iż nowa ta próba restauracji Habsburgów nierównie poważniejsza ma charakter od poprzedniej.

Akcja orężna.

Budapeszt. (Węgierskie Biuro Korespond.)

Od wczesnych godzin rannych toczą się w okolicy Budapesztu walki. Od czasu do czasu słychać strzały armatnie. Wedle doniesień, walki toczą się w okolicy Buda-Oer.

Oto są słowa jednego z nich: „Doktryna teozoficzna i towarzystwo nasze uczyniło dla Indji wiele. Świat zachodni przedtem zapatrywał się na nas tylko z wysoką — jako na bałwochwalców i zacofańców; dzisiaj widzi, co dać umiemy! Zaprawdę, doktryna i zasługa towarzystw teozoficznych wydzwignęły Indje z lekceważenia!...“ Na to odpowiedź z ust indusa, mędrca — patrioty, brzmiała tak: „Mata Bharata nie potrzebuje fabrykatu z ułamków jej odwiecznej mądrości i dzwignie się sama“...

Istotnie — każdy naród dźwigać się musi sam — własnym wysiłkiem, trudem i cierpieniem wielu swoich pokoleń; sam wyrąbywać musi nowy zacios dla wstąpienia na wyższy szczebel bytu. Gotowego — cudzego — dorobku nikt nie bierze z istotnym pożytkiem.

Natomiast wzajemne oddziaływanie kultur różnych, może mieć rezultaty wielce dodatnie.

Dusza indyjska wiecznie szukająca Boga w sobie samej i we wszechświecie, ożywczo działa na dusze z zachodu, ziebione oschłością protestantyzmu, oschłością materializmu, pozytywizmu, sceptycyzmu... Dusza indyjska, wciągając w swój krąg chrześcijan, pogłębia ich życie duchowe i właśnie przez to, zwraca ich często na łono chrystjanizmu. To samo zdarza się niekiedy z wyznawcami teozofji; praca wewnętrzna rozdala w duszy ich promienie, które oświetlają niedostępne przedtem wyżyny nauki chrystusowej, i do niej wracają, i w niej znajdują najskuteczniejsze ukojenie tęsknot i niepokojów duchowych.

Ludzie z zachodu nie mniej dodatnio oddziaływali na indusów, przynosząc ze sobą „jak gdyby ślad społeczeństwa miłości“, która życiu in-

dyjskiemu dała nowy impuls, która, być może, stanie się dźwignią odrodzenia Indji, ich wyzwolenia z pod obcego jarzma, ich dalszego samodzielnego pochodu ku wysokim celom ludzkości.

Pomimo egzotyczności świata, do którego wprowadza nas autorka, nie czujemy się tam obcymi: gdy mówi, iż „nieugięta spuścizna religii tworzy dookoła Indji splot subtelny, najcięższy, odgradzając się z płomienistych włókien nad wszystkie próby...“ wiemy dokąd sercem dąży. I kiedy zachwyca się wysoką etyczną warością nowo powstających szkół indyjskich, razem z nią pragniemy, podobnych szkół w Polsce. I wiele, wiele razy wyczuwa czytelnik, jak myśl autorki ulatuje nad ojczystą ziemię, nad Polskę, która „w stuletniej męce własnej, wychowała dla świata tę niespożytą wartość, jaką jest objawienie nieśmiertelnej Narodowości“.

A nie jest jeszcze najwyższym szczytem idea narodowości: „Na krótko zapełnia serce szczęście osobiste i — pryska; nie jest jeszcze religią, aczkolwiek posiada wiele jej cech... Rozszarpuje duszę, a przegrawszy sprawę, zanika walka o polityczną lub narodową ideję... Trzeba czegoś więcej: olbrzymiego objęcia, w którymby się człowiek pomieścił wszystkim: z miłością swą i ojczyzną swoją, z zespołem zadań swych i swą duszą, całkowity, nieśmiertelny, wieczysty człowiek...“

A tem jest widzenie Boga — wcielenie Chrystusa w każdej myśli i w każdym czynie. Czemże była wiara wielkich duchów w Polsce „jeśli nie przekonaniem, że Chrystus ma być w życiu ludzkości wcielonym...“

I powiada autorka, iż „Polska, która znaj-

dzie Chrystusa dla świata, stanie się niezawodząca i nieśmiertelna religiją dla nas Polaków...“

Ale kiedyż to nastąpi, skoro przed naszym narodem, droga tak daleka do doskonałości, a ogół dotąd „albo Bogu płytko zaprzecza, albo zamyka Go dewocyjnie w formułach na niedziele...“

Droga daleka, lecz każdy Polak w sumieniu swem musi mieć wryte, iż ma być przyśpieszycielem tej wielkiej chwili i, że każdy jest odpowiedzialny za swój udział w całości.

„Anima mundi“ — jako utwór artystyczny ma właściwości płynące ze szczerego natchnienia autorki — nastrój podniosły utrzymuje się w opowieści bez załamania i bez przesady.

Bystrość i wnikiwość oka, ujawnia się w wybornych charakterystykach postaci, zarówno indyjskich, jak i europejskich. Przedstawienie stosunków między najeżdżcą angielskim, a uciemiężonym indusem, zamionuje dokładną znajomość miejscowego życia. Ujęcie prądów nurtujących Indje, jest głębokie i wierne, a obecny indyjski ruch wolnościowy niesie świadectwo ich należytej ocenie.

Z zachwytem i umiłowanie maluje Marcynowska przepiękną ziemię indyjską, czarem poezji tchną obrazy z życia jej mieszkańców.

Światłistem dopełnieniem owych obrazów są dzieje miłości Janusza i Himawati tych dwojga arcykrólów tak sobie blizkich, mimo odległości krain i wieku ich kultury. Rozsmuta na tle indyjskiej legendy, uduchowiona i mistyczna, jest ta miłość wyniosła i jaśniejąca jak śnieżyste szczyty Himalajów.

J. P. Tamicka.

nia stacji Raab, nie nadeszły żadne nowe wiadomości.

Według dotychczasowych stwierdzonych wiadomości, w otoczeniu króla Karola znajdują się poseł Stefan Rakovsky. Został on mianowany prezydentem ministrów, a poseł Edmund Beniczky ministrem spraw wewnętrznych.

Budapeszt. Naczelnik państwa udał się dziś rano osobiście do wojsk, które zatrzymały pochód Ostenburga, aby się przekonać, czy poczyniono potrzebne zarządzenia.

Budapeszt. (Węg. B. K.) Rząd postanowił wysłać ministra oświaty Bassa do króla, aby mu przedłożył sytuację wewnętrzną i polityczną i skłonił do opuszczenia kraju.

Budapeszt. Gabinet hr. Bethlema jest panem sytuacji.

W BUDAPESZCIE.

Budapeszt. (W. B. K.) W Budapeszcie panują gorączkowe podniecenie. W ciągu nocy zmobilizowane siły policyjne obsadziły mosty na Dunaju. Wczoraj ogłoszono sądy doraźne w Budapeszcie i komitacie budapeszteńskim.

Dzienniki nie zamieszczają o wypadkach żadnych komentarzy. Widać w nich wielkie luki, powstałe wskutek konfiskaty. Dziennik „Szozad“, stojący blisko naczelnika państwa atakuje bardzo ostro karlistów i twierdzi, że większość opinii węgierskiej jest im przeciwna.

CO SASIEDZI NA TO?

Budapeszt. (Węg. B. K.) Tutejsi przedstawiciele Rumunii, Jugosławii i Czechosłowacji pojawili się wczoraj przedpołudniem w ministerstwie spraw zagranicznych i zastrzegli się w sposób stanowczy i dobitny przeciw powrotowi króla Karola na tron węgierski. Oświadczyli oni, że gdyby rząd węgierski nie był w stanie przeszkodzić zakończeniu pokoju w środkowej Europie, wówczas rządy małej ententy same poczynią konieczne zarządzenia celem utrzymania pokoju.

Banffy powiadomił reprezentantów małej ententy o stanowisku rządu węgierskiego w taki sam sposób, jak to uczynił wobec przedstawicieli mocarstw koalicyjnych.

Praga. (Wied. B. K.) Rząd czeski jest zdecydowany wystąpić jak najbardziej stanowczo i użyć wszelkich środków wobec wydarzeń na Węgrzech. Rozważa się nawet mobilizację.

Decyzja w tej sprawie zależy od tego, czy także inne państwa małej ententy zarządzają mobilizację. Rząd czeski chce skorzystać ze sposobności, aby załatwić równocześnie inne kwestie, wynikające ze stosunku do Węgier.

Ekspose Brianda.

Na sobotnim posiedzeniu Izby, odpowiadając na interpelację, Briand odnośnie do konferencji waszyngtońskiej, w której ma uczestniczyć, oświadczył, że nie wyjedzie na nią, o ile uzyska częściowe tylko zaufanie mniejszości.

Polityka rządu, mówił Briand, jest polityką pokoju wewnętrznego i społecznego pozwalającą Francji za prowadzenie życia w pokoju na zapewnienie jej stanowiska w Europie i usunięcie wszelkiego niebezpieczeństwa.

Briand prosił Izbę, aby wypowiedziała się szczerze, nie poddając się żadnym myślom ubocznym.

Premjer omawiał następnie układy zawarte w celu skłonięcia Niemców do zapłacenia odszkodowań. Przypomniał uchwalenie sankcji dodatkowych oraz powołanie we Francji rocznika 1919, przypomniał prowokacyjne, groźne stanowisko Niemiec i przemówienia kanclerza Rzeszy, a z drugiej strony stanowczą postawę Francji, wobec której Niemcy przyjęły ultimatum państw sprzymierzonych.

Wskazując na sojusz łączący Francję ze Stanami Zjednoczonymi, Belgią, Anglią, Włochami i Rumunią, zaznaczył, że Francja, musi się głęboko namyśleć, zanim zdecyduje się na czyny, któreby przyjaźń tę mogły osłabić. Człowiek, któryby się zdecydował lekkomyślnie na podobny czyn, nie byłby godnym kierowania nawa państwową.

Briand stwierdza, że mimo trudności, szedł wytkniętą drogą naprzód i o to Francja może mó-

wić a pełnem zaufaniu sojuszników do siebie, bo zmierza do podniesienia się i zupełnego bezpieczeństwa. Nie należy utrzymywać, że rząd niemiecki nie uczynił niczego w sprawie rozbrojenia Niemiec, że Francji grozi niebezpieczeństwo w chwili, gdy jej siły moralne i materialne pozwalają żywić jak najlepszą nadzieję. W chwili, w której Niemcy wydały 36 tysięcy armat i 4 miliony sztuk broni, można domagać się od rządu jedynie, aby prowadził dalszą kontrolę.

W sprawie winowajców wojny oświadcza Briand, że Francja gotowa osądzić ich „per contumaciam“.

Z kolei omówił Briand krótko sprawę górnośląską, zaznaczając, że obecnie wschodni arsenał Górnego Śląska nie może służyć Niemcom. Briand wyraził uznanie dla obecnej siły moralnej, która doprowadziła do rozwiązania sprawy.

Co do polityki wschodniej podkreślił, że wszelkie obawy znikły. Rząd Angory zgodził się na wyznaczenie wraz z Francją granic Cylicji. Premier wylicza następnie korzyści natury prywatnej, oraz finansowej, jakie przypadną w udziale Syrii.

W sprawie planu wypłat przygotowanego przez komisję odszkodowań, Briand pokreśla z naciskiem charakter światowy kwestii finansowej wobec zawichrzeń walutowych oraz miliardowych sum odszkodowania.

Omawiając konferencję waszyngtońską — Briand stwierdza, że wobec oskarżeń nie postawi Izby przed faktem dokonanym, zresztą rząd informował zawsze parlament o kwestiach, które miały być definitywnie rozwiązane. Czy było kiedykolwiek inaczej. (Okłaski i śmiech). — Wśród żywych okłasków posiedzenie przerwano.

Po ponownym podjęciu obrad Briand zaznaczył, że Niemcy zapłaciły pierwszą ratę o ile długotrwała wojna wyniszczyła kasę państwową w Niemczech, to jednocześnie zubożyły się jednostki. Rząd Wirtha ujawnił dobrą wolę wypełnienia zobowiązań zarówno w sprawie rozbrojenia, jak i w sprawach finansowych, Niemcy powinny płacić w dewizach zagranicznych, posiadających wartość marki w zlocie. — Wszyscy finansyści i przemysłowcy niemieccy, którzy są przeciwnikami Wirtha, wywożą z Niemiec towary i kapitały i kupują przedsiębiorstwa przemysłowe, oraz dzienniki zagranicą, dając w ten sposób dowód, że wolą, aby Niemcy zbankrutowały.

Wszyscy godzimy się na to — wywodził Briand — że winniśmy Niemcom ułatwić wykonanie przyjętych zobowiązań Briand odpiera zarzuty czynione Loucherowi i stwierdza, że zawarte układy ekonomiczne mają na celu ułatwienie spełnienia zobowiązań Niemcom, z którymi będziemy mogli żyć w stosunkach pokojowych.

W dalszym ciągu Briand w dłuższym przemówieniu omówił sprawę zagłębia Sary i Nadrenji stwierdzając że praca odbywa się tam w najlepszych warunkach. Wyraził uznanie gen. Degoute, oraz wojskom okupacyjnym, które spełniły bardzo niewdzięczną pracę i przypomniał, że państwa sprzymierzone wniosły linie celną, skoro tylko osiągnięto zamierzone rezultaty.

Dalej zaznaczył Briand, że gdyby nastąpił upadek Wirtha i przyszli do rządu jego przeciwnicy i nie chcieli uznać traktatu, Francja dokona okupacji wraz ze swymi sprzymierzeńcami. Mowca wyraża jednak nadzieję, że nie dojdzie do tej ostateczności i że rząd będzie mógł iść nadal po obranej drodze.

Następnie omawiał Briand politykę wewnętrzną.

Ochrona lokatorów.

Pisma warszawskie donoszą, że onegdaj zebrała się komisja międzyministerjalna, wyznaczona dla uregulowania kwestii ochrony lokatorów i omawiała następujący projekt, wygotowany przez Ministra Sprawiedliwości:

Wysokość komornego za mieszkania, poszczególne części mieszkań, lokale za urzędy, szkoły, hotele, pensjonaty i pokoje umeblowane, tudzież za sklepy, lokale handlowe i przemysłowe oraz pracownie określa się na zasadzie **wzajemnego porozumienia między lokatorem a właścicielem nieruchomości**. Gdyby takie porozumienie do skutku nie doszło, mają zastosowanie **normy poniższe:**

Podwyżka komornego za mieszkania do 6 pokoi włącznie, oraz lokale na szkoły i urzędy nie może przekraczać **300 proc.** podstawowego komornego, zaś za mieszkania powyżej 6 pokoi **400 proc.**, wreszcie za lokale na hotele, pensjonaty, pokoje umeblowane, sklepy, lokale handlowe i przemysłowe oraz pracownie, niepołączone z mieszkaniami **600 proc.** podstawowego komornego.

Po upływie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie tej ustawy, normy powyższe podwyżek komornego mogą być dla oddzielnych miejscowości zmieniane w trybie przewidzianym poniżej na wniossek organów samorządowych, zatwierdzonych przez Wojewodę.

Dla określenia norm komornego, rady miejskie powołują specjalne komisje w miastach, liczących do 50.000 mieszkańców w liczbie 10 osób i 5 zastępców, a w miastach ponad 5.000 mieszkańców w liczbie 16 osób i 8 zastępców z pośród radnych i innych osób, znających stosunki miejscowe, w połowie z właścicieli nieruchomości i w połowie z lokatorów. Przy ustalaniu wysokości komornego, komisje będą miały na oku pobory i opłaty na rzecz skarbu i miasta, oraz kosztu administracji i normalnego remontu. Decyzja Wojewody zatwierdzająca wnioszek komisji, powzięta większością 2/3 głosów, ma być ostateczna. Od innych pozycji służy odwołanie w ciągu dwóch tygodni do komisji odwoławczej przy Ministerstwie spraw wewnętrznych, składającej się z 5 członków. Decyzje jej są ostateczne.

KRONIKA.

Kalendarz:

Wtorek, 25 października.

Rz.-kat.: Kryspina M.

Gr.-kat. Tarasia.

Wschód słońca o godzinie 5 minut 56, zachód słońca o godzinie 4 minut 18.

Temperatura o godzinie 12 w południe + 11 stopni.

— **Prezydent Ministrów Ponikowski** wyjechał d. 22 b. m. w południe na objazd służbowy na kresach wschodnich. Prezydentowi Ministrów towarzyszą p. Zabutowski, dyrektor departamentu w Ministerstwie oświaty, p. Baranowski, naczelnik wydziału politycznego i prasowego przy Prezydium Rady Ministrów i sekretarz osobisty p. Michał Potulicki.

— **O nowym nuncjuszu w Polsce**, mons. Lorenzo, arcybiskupie Efezu znajdujemy w Krakowskim „Czasie“ następujące szczegóły z życia.

Mons. Lauri przybył do Polski z Ameryki południowej, z Peru gdzie reprezentował dotąd kurję rzymską. Z pochodzenia Rzymianin, spędził znaczną część życia w wiecznym mieście i tam rozpoczął swoją karierę naukową i nauczycielską.

Wykładał teologię w Seminarjum rzymskim oraz w kolegium „de propaganda fide“. Następnie, w ciągu 22 lat zajmował wybitne stanowisko w kancelarii apostolskiej. W tym czasie delegowany został do Hiszpanii, w celu wręczenia kapelusza kardynalskiego hiszpańskiemu kardynałowi Cossy Macho. Został wówczas mianowany komendantem orderu con placca św. Izabeli katolickiej.

Wreszcie przed czterema laty został delegowany przez Ojca św. jako internuncjusz do Peru poczem po upływie trzech miesięcy, gdy internuncjaturę tamieczną przewianowano na nuncjaturę, został nuncjuszem.

Warto nadmienić, że w pracy swej w Ameryce południowej miał mons. Lauri wybitnego a pols jego poprzednika. Był nim kardynał Ledóchowski, który przez czas pewien tu reprezentował stolicę apostolską wobec pięciu republik południowo amerykańskich, zanim w każdej z nich nie została ustanowiona osobna nuncjatura.

— **Senatorowie gdańscy** i przewodniczący komisji w ogólnej liczbie 9 osób z prezydentem Sahmem naczele, przybędą do Warszawy 24 b. m.

— **Dla pamięci Kościuszki.** Czytamy w „Głosie Lubelskim“ „Prawnuczka po kądzieli Tadeusza Kościuszki, dziś 85-letnia staruszka, wyzuta doszczętnie ze swego skromnego mienia przez najazd bolszewicki, pozostaje na schyłku życia w ostatniej nędzy. Zanim Bóg ją uwolni od trosk doczesnych

niech ludzie dobrej woli i wszyscy ci, komu jest drogą święta pamięć bohatera, pośpieszą, nie pytając o nazwisko z pomocą nieszczęśliwej. Bratnią ofiarę można przesyłać na imię Redakcji, lub instytucji wybranej przez ofiarodawców".

Apeł ten powtarzamy w przeświadczeniu, że i u nas nie przejdzie on bez odzwieku.

— **Zwinięcie agencji pocztowych.** Z dniem 31 października 1921 zwiła się agencja pocztowa Łętownia. Z tego powodu przydziela się gminy: Łętownia i Łętowska Wulka do zamiejscowego okręgu doręczeń urzędu pocztowego Wola zarczycka.

Tak samo z d. 31 października 1921 zwiła się agencja pocztowa Trzcinica. Z tego powodu przydziela się gminę i obszar dworski Trzcinica i Przysieki do zamiejscowego okręgu doręczeń urzędu pocztowego Jasło.

— **Przemiana Urzędu pocztowego Sorocko na agencję pocztową.** Z dniem 1 listopada b. r. przemienia się Urząd pocztowy Sorocko na agencję pocztową III. stopnia o rozszerzonym zakresie działania. Z powodu tej przemiany nie zachodzi żadna zmiana co do okręgu doręczeń.

— **Ustalenie stosunków prawnych we wsch. Małopolsce.** Z Warszawy donoszą: „Kurier Warszawski“ donosi: Wczoraj odbyło się posiedzenie posłów z Małopolski pod przewodnictwem p. Serwatowskiego. Omawiano sprawę ustalenia stosunków prawnych we wschodniej Małopolsce.

Wywóz towarów górnośląskich poza granice plebiscytowe. Według zawiadomienia konsulatu generalnego Rzeczypospolitej Polskiej w Opolu, Komisja międzysojusznicza ustaliła ostatecznie następujące zasady przy udzielaniu zezwoleń na wywóz towarów górnośląskich poza granice terenów plebiscytowych:

Komisja międzysojusznicza udziela zezwoleń na wywóz towarów wyłącznie górnośląskich i rozpatruje tylko te podania, które wpływają bezpośrednio do Komisji od producentów lub fabrykantów górnośląskich, to znaczy, że podania w żadnym wypadku nie mogą być skierowane do Komisji przez pośredników (kupców hurtownych i t. p.).

Podanie o pozwolenie wywozu powinno zawierać następujące pozycje: 1. Nazwisko producenta lub firmy i jej siedzibę. 2. Nazwisko kupującego. 3. Dokładne oznaczenie kraju i miejsca wysyłki towaru. 4. Wagę lub ilość wywożonego towaru (o ile wysyłane są maszyny, należy podać numer fabryczny. 5. Wartość towaru.

Do podania należy dołączyć: 1. Świadczenie pochodzenia, zaświadczenie producenta lub fabrykanta, że towar, który ma być wywieziony, został wytworzony lub wykonany na Górnym Śląsku. Rachunek wystawiony przez producenta lub fabrykanta na imię kupującego.

— **Miljonówka.** Przy ostatnim ciągnięciu milionówki wylosowano Nr. 4,983.912.

— **Wiec urzędniczy.** W sobotę wieczorem w sali Pol Tow. pedagogicznego odbył się wiec urzędników państwowych wszystkich dykasterij, na którym pp. Potencki, Polakowski, Mazgała i dr. Dzieślewski złożyli sprawozdanie komitetu wykonawczego wiecu urzędników z 29 lipca b. r. Przemawiał delegat komitetu wykonawczego Związków zawodowych z Krakowa, poczem rozwinęła się żywa dyskusja. Wszyscy mówcy oświadczyli gotowość energicznego poparcia Rządu w sprawie daniny. Przyjęto 11 rezolucyj, przedłożonych przez lwowski komitet wykonawczy, oraz rezolucję, uchwaloną przed kilku dniami przez urzędników w Krakowie, tudzież przyjęto wydaną przez nich odezwę.

— **Związek urzędników gminy m. Lwowa** odbył w sobotę w południe posiedzenie, na którym delegowano reprezentantów na narady zrzeszeń urzędniczych i polecono im, aby zwalczali na tych zebraniach ewentualne propozycje co do strajku, który naraziłby Państwo na olbrzymie szkody, a także utrudniałoby pracę Ministrowi skarbu. Uchwalono też wniosek dyr. Krzysztalowicza, by urządzić w dniu 28 b. m. nabożeństwo żałobne za ś. p. dr. Tadeusza Rutowskiego niezapomnianego Prezydenta miasta.

— **Miejski Zakład aprowizacyjny.** Ponieważ w niektórych dziennikach pojawiły się notatki o rzekomo zmniejszeniu racji cukru, przeto podaje miejski Zakład aprowizacyjny wiadomości, że na kartki cukrowe nr. 22 sprzedaje się we wszystkich sklepach miejskich, rejonowych i konsumowych cukier w ilości po pół kilograma na kartkę w cenie po 335 Mk. za kartkę, oprócz kosztów opakowania.

— **Niedzielny odczyt ks. kanonika J. Dzieździelewicza,** wypowiedziany w sali ratuszowej o stosunkach polsko-amerykańskich, wywołał bardzo wielkie zainteresowanie. Doskonały mówca i obserwator ubrał swoje wrażenia w formę przykuwającą słuchaczy. Ponieważ prelegent bogatego materiału wyczerpać nie był wstanie, przyjdum Kasyna i Kępa liter-artyst. uprosiło go do wygłoszenia odczytu na ten temat w wielkiej sali wspomnianej instytucji. Odbędzie się on w pierwszych dniach listopada. Bliższe szczegóły podane zostaną w dziennikach.

— **1000 cegiełek wawelskich.** Liczba tych cegiełek doszła dnia 21 b. m. do tysiąca. Gdy uwzględnia się, że poczęto je wmurowywać w marcu b. r., sukces tego pięknego przedsięwzięcia uważać należy za zupełny.

— **Wiec Związków inteligencji** odbył się w ubiegłą sobotę w Krakowie w sali „Sokoła“ pod przewodnictwem rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego, dr. Kostaneckiego. Po referacie prof. Uniwersytetu dr. Kutrzeby i po przemówieniach uchwalono, że ze względu na ciężkie położenie Państwa pożądaną jest najenergiczniejsza sanacja stosunków gospodarczych i finansowych i bezwzględne ściągnięcie daniny narodowej. Uchwalono wyrazić uznanie Ministrowi skarbu dr. Michałskiemu za śmiałe postawienie programu i popierać słowem i czynem dążenie do naprawy Rzeczypospolitej, akoteż ofiarować pomoc inteligencji w przeprowadzeniu sanacji.

— **Maksym Gorkij** zapadł poważnie na zapanie ślepej kieszki w Helsińgforsie.

— 00 —

Po wyroku genewskim.

WIRTH PODAŁ SIĘ DO DYMISJI.

Berlin. Wolff. Rząd Rzeszy na dzisiejszym posiedzeniu uchwalił na wniosek kanclerza Rzeszy dr. Wirtha przedłożyć prezydentowi Rzeszy swoją dymisję. Powody dymisji gabinetu będą przedłożone prezydentowi Rzeszy pisemnie.

— **Berlin.** Rząd kanclerza Wirtha podał się do dymisji.

Berlin. Według dotychczasowych informacji z kół parlamentarnych, jedynie partie lewicowe, wraz z socjalistami większości mają skłonność do wejścia w układy gospodarcze z Polską w sprawie górnośląskiej, w myśl zalecenia decyzji genewskiej.

Bytom. Pisma niemieckie ogłaszają komunikat komitetu trzech w sprawie decyzji genewskiej. Do komitetu tego należą: dyrektor Williger z ramienia wielkiego przemysłu, Bias, sekretarz związku robotników z ramienia robotników i ks. Ulitzka, imieniem centrum. Komunikat ten stwierdza, że należy wejść w układy z Polską, że jednakże zalecenia gospodarcze Rady Ligi Narodów nie mogą tworzyć podstawy do tego układu. Rada ta ma być niejako dyrektywą dla rządu niemieckiego od ludności górnośląskiej.

Gdańsk. „Danz. Ztg.“ donosząc o dymisji gabinetu Wirtha, dodaje, że prezydent powierzył Wirthowi sprawowanie agend aż do chwili utworzenia nowego gabinetu. Na dziś prezydent zaprosił przedstawicieli stronnictw, aby z nimi rokować w sprawie utworzenia nowego gabinetu.

Parlament Rzeszy nie zbierze się przed zwołaniem nowego gabinetu.

Rada gabinetowa, na której uchwalono dymisję, trwała krótko. Socjaliści oświadczyli się za pozostaniem gabinetu, zaś centrowcy i demokraci wypowiedzieli się za ustąpieniem. Sprawa przyjęcia, względnie odrzucenia decyzji Rady ambasadorów w sprawie G. Śląska nie była jeszcze omawiana.

Na dzisiejszej konferencji socjalni demokraci proponują powierzenie Wirthowi misji utworzenia gabinetu.

NA GÓRNYM ŚLĄSKU SPOKÓJ.

Bytom. Z powiatu pszczyńskiego donoszą, że ludność tamtejsza zarówno polska jak i niemiecka oczekuje spokojnie wykonania decyzji w sprawie górnośląskiej.

— **Projektowany wyjazd Lloyd Georgea do Ameryki.** Z Londynu donoszą: Lloyd George, któremu będzie prawdopodobnie towarzyszył Balfour wsiądzie na okręt dnia 5 listopada i uda się do Waszyngtonu, gdzie przybędzie 11 listopada.

— **Walne zgromadzenie członków Ligi samobrony społecznej** odbędzie się dnia 29 b. m. o godzinie 6 wieczorem w sali obrad Tow. gospodarczego we Lwowie ul. Kopernika 20 (w podwórzu vis a vis bramy wchodowej) z porządkiem dziennym: 1. Zagajenie. 2. Sprawozdanie z dotychczasowej działalności. 3. Wnioski członków. 4. Odczyt p. Aleksandra Sadowskiego o lichwie żywnościowej.

Notatki literacko-artystyczne.

Repertuar Teatru Miejskiego.

Początek przedstawień o godz. 7:30 wieczorem.

W poniedziałek balet p. t.: „Nair“, oraz „Pajace“.

We wtorek „Traviata“, opera.

We środę „Madame Butterfly“, opera Pucciniego

Repertuar Teatru Małego (ul. Gródecka 30).

W poniedziałek, wtorek, środę, czwartek, piątek i sobotę „Roztwór prof. Fytla“.

Repertuar Teatru Nowości.

W poniedziałek „Rozwódka“.

We wtorek „Rozwódka“.

Rady gminne złożone przeważnie z Polaków, utrzymują porządek publiczny.

NIEMCY ZAGNIEWANI.

Bytom. Gazety niemieckie drukują artykuły omawiające podział Górnego Śląska w żalobnych obwódkach.

Nauen. Radio. Kler niemiecki opuszcza pospiesznie okręgi pszczyński i rybnicki.

Opole. Przedstawiciel rządu niemieckiego w międzysojuszniczej komisji rządzącej hr. Preschma podał się do dymisji.

NIEMIECKI FURROR.

Berlin. Maksymilian Harden w ostatnim numerze „Die Zukunft“ zamieszcza artykuł wstępny p. t. „Ostatnia ofiara“, w którym omawia decyzję w sprawie G. Śląska i zaznacza, że rozwiła się iluzja, w której utrzymywali ludność niemiecką Górnego Śląska jest czysto niemiecki. W plebiscycie 3/5 mieszkańców oświadczyły się za Niemcami, 2/5 za Polską. Nazwy wsi wskazują, że kraj ten nie był czysto niemiecki.

Autor wskazuje na traktat wersalski, który przewidywał podział Śląska gminami, a który rząd niemiecki podpisał. Iluzje są chorobą polityki niemieckiej. Wojna wyleczyła Niemców z wielu iluzji. Może ta ostatnia ciężka ofiara będzie ostatnią iluzją.

Autor wyraża nadzieję, że układ gospodarczy między Polską a Niemcami stanie się zapoczątkowaniem stosunków sąsiedzkich, które są potrzebne tak Polsce, jak i Niemcom. Koalicja pragnęła, żeby Polska była silną i z tem Niemcy liczyć się muszą i wejść z Polską w normalne stosunki gospodarcze.

„SYTUACJA WYJAŚNIŁA SIĘ“.

Berlin. „Telegr. Comp.“ Sytuacja wyjaśniła się o tyle, że można przewidzieć dalszy jej rozwój. Na przyłączenie się niemieckiej partii ludowej do większości rządowej nie można liczyć, ponieważ dotychczasowe rokowania w sprawie akcji kredytowej nie doprowadziły do żadnego pozytywnego rezultatu. Prawdopodobnie będzie przyjęta propozycja socjalnych demokratów, aby ostateczną decyzję pozostawić sejmowi Rzeszy.

Oznacza to pozostanie gabinetu Wirtha na stanowisku. Przekształcenie gabinetu będzie prawdopodobnie konieczne, ponieważ nie jest wykluczone, że w sprawie G. Śląska złoży swój urząd.

Impreza Habsburgów.

Mobilizacja w Czechach.

Praga. Rząd zarządził częściową mobilizację armii.

„Pravo Lidu“ donosi, że wszystkie władze wojskowe i cywilne urzędują w permanencji.

STANOWISKO MOCARSTW.

Budapeszt. Węg. B. K. Przedstawiciele głównych mocarstw koalicyjnych zjawili się dnia 22. bm. przedpołudniem u ministra spraw zagranicznych hr. Banffyego i wręczyli notę, w której powołują się na oświadczenie złożone rządowi węgierskiemu i polecenie Rady ambasadorów dnia 3. kwietnia 1921 roku.

Do tej noty dodali przedstawiciele mocarstw sprzymierzonych, co następuje: Jest naszym obowiązkiem prosić urzędowo rząd węgierski, by bezzwłocznie poczynił wszelkie potrzebne zarządzenia dla usunięcia b. króla z terytorjum węgierskiego. Wasza Ekscelencja zrozumie, że krok nasz jest podyktowany w pierwszej linii życzeniem naszych rządów utrzymania pokoju w Europie środkowej, wobec czego pozwalamy sobie wyrazić nadzieję, że rząd węgierski spełni bezzwłocznie nasze życzenie.

Minister Banffy udzielił przedstawicielom mocarstw koalicyjnych wyjaśnień, że rząd węgierski stoi, jak to wynika z uchwały Rady ministrów, odbytej dziś przedpołudniem, bezwarunkowo na stanowisku, że król Karol musi opuścić bezzwłocznie państwo, gdyż w myśl art. 1 ustawy z r. 1920 nie może obecnie wykonywać praw panującego, i że z tego powodu musi opuścić bezzwłocznie państwo. Rząd węgierski poczynił w tym celu odpowiednie zarządzenia.

Paryż. Havas. Dzienniki dopatrują się w eszrozmieć, że Karol po nieudanej wycieczce w cześć dla pokoju Europy środkowej. Trudno zrozumieć, że Karol po nieudanej wycieczce w kwietniu, podjął ponownie wycieczkę w chwili,

gdy rozwiązują się kwestje przewidziane traktatem w Trianon.

„L'Oeuvre“ stwierdza, że Francja i Włochy zdecydowane są przeszkodzić powrotowi Karola na Węgry.

RZĄD SZWAJCARSKI NIE CHCE NIC WIĘCEJ SLYSZEĆ O B. CESARZU I KRÓLU.

Berno szwajcarskie. Szwajc. Ag. Tel. podaje, król Karol w sobotę, dnia 22. bm., zakomunikował pisemnie Radzie związkowej, że jego węgierscy zwolennicy wezwali go, aby wraz z b. królową Zytą bezzwłocznie przybył do Węgier. Król i królowa opuścili dnia 20. października latawcem w towarzystwie 3 osób Szwajcarię, w Duebendorf.

Rada związkowa stwierdza, że król Karol dn. 28. maja 1921 r. zobowiązał się wstrzymać od wszelkiej działalności politycznej i zawiadomić departament polityczny o każdym zamierzonym wyjeździe na 3 dni naprzód.

Dnia 5. b. m. zapewnił b. król przez swego pełnomocnika ponownie, że uważa się za związanego zawsze i bezzwłocznie warunkami, jakie mu w dniu 18. maja b. r. przedłożono. Rada związkowa zmuszona jest ku swemu najgłębszemu ubolewaniu stwierdzić, że był król przez swoje postępowanie nadużył udzielonego mu prawa azylu i złamał dane przyrzeczenie, opuszczając Szwajcarię bez wymaganego uprzednio zawiadomienia.

Genewa. Wied. B. K. „Journal de Geneve“ donosi, że rząd związkowy nie zgodzi się stanowczo na powrót Karola. Wdrożono kroki, aby wszystkie osoby, które miały związek z wyjazdem Karola, wydalic z kraju. Dzienniki przewidują, że wycieczka Karola nie odniesie pożądanego przez niego skutku.

INSTALACJA POSŁA SZWAJCARSKIEGO.

Z Warszawy donoszą: D. 22. bm. odbył się w Belwederze z zachowaniem zwykłego ceremoniału akt wręczenia Naczelnikowi Państwa papierów uwierzytelniających przez posła nadzwyczajnego i ministra pełnomocnego Szwajcarii p. pułk. Hansa Pifferra d'Alteshofen.

ekę rząd niemiecki i prasa niemiecka, twierdząc.

ODEZWA POSŁÓW POLSKICH ZIEMI KOWIEŃSKIEJ.

Wilno. „Dziennik Kowieński“ ogłasza odezwę posłów polskich Ziemi kowieńskiej, w której po-

słowie zaznaczają, że przez dwa lata broni interesów ludności polskiej. Od trzech miesięcy zaś to jest od chwili, kiedy posłowie polscy zostali napadnięci przez posłów litewskich nie biorą udziału w posiedzeniach Sejmu. Sejm, względnie prezydium Sejmu, nie dało posłom zadowalniającej satysfakcji. Prezydium Sejmu powinno było na gwałt popełniony przez posłów litewskich zareagować. Odezwa zaznacza, że ludność litewska pragnie żyć w zgodzie z ludnością polską. Posłowie, o ile nie otrzymają zupełnego zadośćuczynienia, nie przestąpią progów sejmowych. Odezwę podpisali: ks. Bronisław Laus, Antoni Klimielewski i Adolf Grajewski.

Z ROSJI SOWIECKIEJ.

Helsingfors. — Prasa fińska donosi o rzekomej dymisji Cziczierina i o objęciu stanowiska komisarza dla spraw zagranicznych przez Radka.

Ryga. „Eta“ donosi z Moskwy: Trocki wraz z całą partią wojenną wstąpił do nowego kierunku polityki ekonomicznej. Trocki bierze udział w życiu handlowym. Dalej donosi „Eta“, że stosunki w Rosji pod względem handlowym uległy całkowitej zmianie. Za wszystko dziś trzeba płacić. Otwarło prywatne lecznice. Dzielne utrzymanie chorego kosztuje 20 tysięcy rubli. Ukazały się w sprzedaży ulicznej gazety. Pokazały się na ulicach dorożki, przy czem dorożkarze tytułują pasażerów „baryń“ (pan).

Z ostatniej chwili.

Przed podpisaniem umowy polsko-gdańskiej.

Warszawa. Dziś rano przybyła do Warszawy delegacja gdańska celem ostatecznego podpisania umowy polsko-gdańskiej.

Delegaci gdańscy przewodniczy prez. Suan. Na dworc kolejowym powitali w zast. Prezydenta Ministrów Minister Stesłowicz, Minister Skirmunt i szereg wybitnych osobistości.

PODPISANIE UMOWY.

Warszawa. Dziś podpisana zostanie w pałacu prezydium Rady ministrów ugoda polsko-gdańska.

Guy de Chantepleure.

69)

W PRZESTWORZU.

Przełożyła z francuskiego
Marja z Dzieduszyckich Komorowska.

(Ciąg dalszy)

— Ale pytanie, czy mnie równocześnie zdołasz ochronić od odegrania w życiu podłej roli kobiety, która, pomimo, że ją mąż wziął ubogą, opuszcza go w chwili, kiedy się jej zaczyna uśmiechać świetniejsza przyszłość?... Jakżeż tu mówić możemy o poczuciu delikatności?

— Zapominasz o moich przewinieniach... jeżeli komu przysłużyła podła rola, to mnie jedynie tylko... jakież myślisz wydanym zostanie wyrok na mężczyznę, który ożeniwszy się świeżo z młodszą dziewczynką i śliczną dziewczynką, oszukuje ją w takich okolicznościach... Oszukuje na to, by...

Urwał. W głosie jego dźwięczała udreka.

— I nie będzie ci to przykro, Wilhelmie, że ludzie będą mieli prawo osądzać cię źle i fałszywie?

— I owszem... ale o wiele by mi było przykry, czuję to, gdyby się zdawało tobie, że masz prawo źle o mnie myśleć, albo, gdybym sam o sobie źle miał wyobrażenie... Co to, to nie byłbym w stanie tego znieść.

— A czemużbym ja miała o tobie źle myśleć?

Pytanie moje pozostało bez odpowiedzi.

— W smutnej komedii, którą zagramy wspólnymi siłami, nie da się nieodzownie uniknąć tego, byś douu mego nie opuściła nagle, tak jakby to

uczyniła znieważona małżonka... Jary Patain zamierza zwiedzić całą Francję i życzy sobie, bym mu towarzyszył... Nikt się tedy nie będzie dziwić, jeżeli skorzystasz, przez czas mojej nieobecności, uprzejmych zaproszeń jakieś przyjaciółki... Janka zaś niezawodnie przyjmie cię chętnie i miło i będzie móc nam być pomocną w ciężkich chwilach, jakie przeżywamy.

— Dobrze, uczynię to — rzekłam — zdrewniała ciągle i dumna w swym bolu. — Ale jeżeli chcesz, bym się przeprowadziła do Janki, to żądam, żeby ona wiedziała wszystko...

— Zastosuję się do twego życzenia... należy ona do rzędu tych przyjaciółek, przed którymi można wyjawiać najskrytsze tajemnice...

Głosem zmęczonym, a w sposób jednak ścisły i dokładny wykladał mi Wilhelm dalej to, co nam uczynić będzie wypadało w zamiarze, by się wieść o naszym rozjeździe nie obita głośnie echem o ludzkie uszy... i wówczas dopiero się stała znana, kiedy otrzymamy rozwód. Nie mogłam wątpić, że przemyślał on o tem wszystkim przedtem już długo i głęboko... a nawet, że się radził jakiegoś prawnika, zanim mi się zwierzył z przyczyny swego niepokoju, który mnie zastanawiał od tylu dni, a którego jednak nie potrafiłam sama dociec przyczyny.

Adwokat, co się mam do niego zwrócić, jest przyjacielem Wilhelma. Subtelna zdolność i takt, które go cechują, doprowadziły już niejednokrotnie do skutku rozwody, tego właśnie rodzaju, co nasz i zdobył on sobie nawet reputację specjalisty pod tym względem... Wilhelm pójdzie do niego pierwszy i wytłumaczy mu wszystko, zanim ja się z nim rozmówię, co zresztą będzie już tylko czcą formalnością... Zaledwie że słucha-

łam tego, co Wilhelm mówił, on zaś zdawał się powtarzać wyuczoną lekcję. A gdy ją zakończył:

— Malutka Amy, nie zrozumiesz nigdy, czem dla mnie była konieczność powiedzenia ci tego wszystkiego, co rzekłem dopiero co... Bo chociaż fałszywe i trudne, jakim mi się ono częstokroć wydawało, to ono jednakowoż, to wspólne nasze życie, nie było pozbawione pewnej dozy słodyczy... zbyt czasem słodyczy intensywnej... Lecz jest mi widocznie przeznaczone, abym samotnie dażył swoją drogą... Zresztą pociechą mi przekonanie, iż przyjdzie chwila, w której mi podziękujesz, dziecino droga za to, że znalazłem dość odwagi, aby zrozumieć, że bolesna decyzja, którą powziąłem, mądra była i konieczna...

Drewniała ciągle i coraz bardziej.

— Rozumiem to wszystko wybornie, sama za siebie i nie od dzisiaj dopiero. Z początkiem byłam trochę zdziwiona... jakby oszołomiona i nie dość przytomna, na to, by się zastanowić nad koniecznością tego, co postanowił... Ale teraz zupełnie ci przyznaję słuszność... małżeństwo nasze przestało mieć istotnie swoją rację bytu... i czas najwyższy, abyś odzyskała całkowitą swą wolność.

Wilhelm był blady i miał ów smutny i choroowity wyraz twarzy, który na niej spotrzegam od paru dni, więc mi się go żal zrobiło i przybiegłszy doń żywo, innym się już odezwałam głosem.

(Ciąg dalszy nastąpi).

Naczelnym i odpowiedzialnym redaktorem:
STANISŁAW ROSSOWSKI.

